

Lagrådsremiss

Modernare lantmäterisammanträden

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 22 januari 2015

Morgan Johansson

Johan Danelius
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att det ska bli möjligt att använda modern kommunikationsteknik i förrättnings­sammanträden vid en lantmäteri­myndighet. Sak­ägare och andra ska kunna delta i ett förrättnings­sammanträde exempelvis per telefon eller genom videokonferens under samma förutsättningar som gäller vid domstol. Förslaget syftar till att förenkla och effektivisera lantmäteri­myndigheternas handläggning. Detta leder till lägre kostnader och minskade olägenheter både för myndigheterna och för dem som berörs av en förrättning.

Regeringen föreslår också förtydliganden i jordabalken när det gäller möjligheten att använda modern kommunikationsteknik i vissa samman­träden vid inskrivnings­myndigheten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i jordabalken	4
2.2	Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)	7
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Ljud- och bildteknik ska kunna användas i förrättningssammanträden.....	8
5	Tydligare regler om ljud- och bildteknik i inskrivningsverksamheten.....	11
6	Ikraftträdande	12
7	Förslagets konsekvenser	13
8	Författningskommentar	14
8.1	Förslaget till lag om ändring i jordabalken.....	14
8.2	Förslaget till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)	16
Bilaga 1	Sammanfattning av Lantmäteriets promemoria om modernare sammanträdesformer vid lantmåteriförrättningar m.m. (Dnr 401-2014/2910)	19
Bilaga 2	Lagförslag i Lantmäteriets promemoria (Dnr 401- 2014/2910)	20
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (Lantmäteriets promemoria Dnr 401-2014/2910).....	25

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i jordabalken,
2. lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 14 och 16 §§ och 20 kap. 11 § jordabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

14 §²

Om det är nödvändigt för utredningen, får inskrivningsmyndigheten besluta om uppskov i ett ärende till en viss senare inskrivningsdag. Detsamma gäller om en ansökan inte innehåller de uppgifter som anges i 11 § och ansökan på grund av detta inte kan tas upp till prövning utan väsentlig olägenhet.

Om uppskov beslutas enligt första stycket, får sökanden föreläggas att ge in den utredning eller de uppgifter som behövs. I fall som avses i 16 § får sökanden även *föreläggas att infinna sig personligen eller genom ombud till ett sammanträde. I föreläggandet får inskrivningsmyndigheten föreskriva vite. Följer sökanden inte föreläggandet, får ansökan avvisas. En upplysning om detta skall tas in i föreläggandet.*

Om uppskov beslutas enligt första stycket, får sökanden föreläggas att ge in den utredning eller de uppgifter som behövs. I fall som avses i 16 § får sökanden även *kallas till ett sammanträde. I fråga om ett sådant sammanträde gäller 16 § andra stycket.*

16 §³

Om det på grund av någon särskild omständighet finns anledning att anta att det förvärv som sökanden åberopar är ogiltigt eller inte kan göras gällande eller att den sökta åtgärden på annat sätt skulle kränka någon annans rätt, ska inskrivningsmyndigheten ge den vars rätt berörs tillfälle att yttra sig skriftligen. I samband med detta får även sökanden eller någon annan ges tillfälle att yttra sig skriftligen.

Om det behövs, ska inskrivningsmyndigheten hålla ett sammanträde. Inskrivningsmyndigheten får förelägga sökanden eller någon annan som ska yttra sig att inställa

Om det behövs, ska inskrivningsmyndigheten hålla ett sammanträde. Inskrivningsmyndigheten får förelägga sökanden eller någon annan som ska yttra sig att inställa

¹ Balken omtryckt 1971:1209.

² Senaste lydelse 2000:226.

³ Senaste lydelse 2008:153.

sig personligen eller genom ombud. Föreläggandet får förenas med vite. Om sökanden inte följer föreläggandet, får ansökan avvisas. Om någon annan än sökanden inte följer föreläggandet, får ärendet ändå avgöras. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om följden av att föreläggandet inte följs. Protokoll ska föras över vad som kommer fram vid sammanträdet.

Om inskrivningsmyndigheten finner att det råder tvist om sökandens rätt, får myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid väcka talan vid domstol. Följer sökanden inte föreläggandet, får inskrivningsmyndigheten avvisa ansökan. En upplysning om detta ska tas in i föreläggandet.

sig personligen eller genom ombud. Föreläggandet får förenas med vite. Om sökanden inte följer föreläggandet, får ansökan avvisas. Om någon annan än sökanden inte följer föreläggandet, får ärendet ändå avgöras. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om följden av att föreläggandet inte följs. Sökanden och andra som ska delta i sammanträdet får göra det genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken. Protokoll ska föras över det som kommer fram vid sammanträdet.

Om inskrivningsmyndigheten anser att det råder tvist om sökandens rätt, får myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid väcka talan vid domstol. Om sökanden inte följer föreläggandet, får inskrivningsmyndigheten avvisa ansökan. En upplysning om detta ska tas in i föreläggandet.

20 kap.

11 §⁴

Till lagfartssammanträde skall inskrivningsmyndigheten kalla sökanden och annan som ärendet kan antagas angå. Inskrivningsmyndigheten kan vid vite förelägga sökanden eller annan att infinna sig personligen eller genom ombud. Sammanträde får hållas även om sökanden eller annan som kallats uteblir.

Sammanträdet kungöres i ortstidning och i första numret för ett kvartal av Post- och Inrikes

Till ett lagfartssammanträde ska inskrivningsmyndigheten kalla sökanden och andra som ärendet kan antas gälla. Inskrivningsmyndigheten får vid vite förelägga sökanden eller andra att infinna sig personligen eller genom ombud. Sökanden och andra som ska delta i sammanträdet får göra det genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken. Sammanträdet får hållas även om sökanden eller någon annan som kallats uteblir.

Sammanträdet ska kungöras i ortstidning och i Post- och Inrikes Tidningar. Kungörelsen ska inne-

⁴ Senaste lydelse 1977:662.

Tidningar. Kungörelsen *skall* innehålla uppgift om sökandens namn och adress samt fastighetens beteckning *ävensom erinran* om att sammanträdet syftar till att *vinna utredning angående* äganderätten till fastigheten och att lagfart på denna kan komma att meddelas med stöd av *vad* som *framkommer* vid sammanträdet.

Sammanträdet *skall utsättas till sådan tid* att minst tre månader *kommer att förflyta* mellan kungörandet och dagen för sammanträdet.

hålla uppgift om sökandens namn och adress samt fastighetens beteckning. *Kungörelsen ska även innehålla en upplysning* om att sammanträdet syftar till att *utreda* äganderätten till fastigheten och att lagfart på denna kan komma att meddelas med stöd av *det* som *kommer fram* vid sammanträdet.

Sammanträdet *ska sättas ut så* att *det går* minst tre månader mellan kungörandet och dagen för sammanträdet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

2.2 Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 14 § fastighetsbildningslagen (1970:988)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 14 §²

Vid förrättning *skall* lantmäterimyndigheten hålla sammanträde med sakägarna.

Sammanträde behövs inte, om det inte *förekommer* några motstridande intressen mellan sakägarna i ärendet och det inte heller finns några hinder mot den sökta fastighetsbildningen. Om ansökan *skall* avvisas eller det är uppenbart att fastighetsbildningen inte kan tillåtas, *är* sammanträde *inte heller behövligt*.

Vid sammanträde *skall* lantmäterimyndigheten redogöra för *ansökningen samt* klargöra innebörden av vidtagna och planerade åtgärder. Sakägare och *annan*, som enligt särskild föreskrift *skall* underrättas om sammanträdet, *skall* få tillfälle att yttra sig och *förelbringa* utredning i frågor som behandlas vid sammanträdet.

Sammanträde *skall* hållas i anslutning till den eller de berörda fastigheterna, om det inte utan olägenhet kan hållas på annat ställe.

Vid *en* förrättning *ska* lantmäterimyndigheten hålla sammanträde med sakägarna.

Något sammanträde behövs inte om det inte *finns* några motstridande intressen mellan sakägarna i ärendet och det inte heller finns några hinder mot den sökta fastighetsbildningen. Om ansökan *ska* avvisas eller det är uppenbart att fastighetsbildningen inte kan tillåtas, *behövs det inte heller något* sammanträde.

Vid *ett* sammanträde *ska* lantmäterimyndigheten redogöra för *ansökan och* klargöra innebörden av vidtagna och planerade åtgärder. Sakägare och *andra* som enligt särskild föreskrift *ska* underrättas om sammanträdet *ska* få tillfälle att yttra sig och *lägga fram* utredning i frågor som behandlas vid sammanträdet.

Sammanträdet *ska* hållas i anslutning till den eller de berörda fastigheterna, om det inte utan olägenhet kan hållas på *något* annat ställe. *Sakägare och andra som ska delta i sammanträdet får göra det genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

¹ Lagen omtryckt 1992:1212.

² Senaste lydelse 2003:628.

3 Ärendet och dess beredning

Lantmäteriet gav i juni 2014 in en promemoria om modernare sammanträdesformer vid lantmåteriförrättningar m.m. (Dnr 401-2014/2910) till Justitiedepartementet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2014/3929/L1).

4 Ljud- och bildteknik ska kunna användas i förrättnings-sammanträden

Regeringens förslag: Sakägare och andra ska få delta i ett förrättnings-sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller för sammanträden i domstol enligt rättegångsbalken.

Förslaget i Lantmäteriets promemoria: Överensstämmer med regeringens förslag (se s. 13 f. i Lantmäteriets promemoria).

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

Sammanträde i lantmåteriförrättningar

Genom beslut vid en lantmåteriförrättning kan fastighetsrättsliga förhållanden förändras på olika sätt. Till exempel kan fastighetsindelningen ändras genom att fastigheter nybildas eller ombildas. Vidare kan servitut bildas, ändras eller upphävas. Även ärenden om fastighetsbestämning och särskild gränsutmärkning, liksom frågor om att bilda en gemensamhetsanläggning eller att upplåta en ledningsrätt prövas vid en förrättning.

En förrättning handläggs av en lantmåterimyndighet. Förutom den statliga lantmåterimyndigheten, Lantmäteriet, finns det ett flertal, för närvarande 39 stycken, kommunala lantmåterimyndigheter.

De centrala reglerna om lantmåteriförrättningen finns i fastighetsbildningslagen (1970:988). I 4 kap. finns regler som rör fastighetsbildningsförrättningen. Av 14 § i nämnda kapitel framgår att lantmåterimyndigheten som huvudregel ska hålla sammanträde med sakägare vid en lantmåteriförrättning. Ett sammanträde behövs dock inte om det inte förekommer några motstridande intressen mellan sakägarna i ärendet och det inte heller finns några hinder mot den sökta fastighetsbildningen. Ett sammanträde behövs inte heller i de fall ansökan ska avvisas eller det är uppenbart att fastighetsbildningen inte kan tillåtas (se 4 kap. 14 § första och andra styckena).

Syftet med ett förrättnings­sammanträde är dels att sakägarna ska få information om ansökan om fastighetsbildning och om de åtgärder som lantmäterimyndigheten vidtagit eller planerar, dels att ge sakägare och andra personer som berörs av saken tillfälle att yttra sig och lägga fram den utredning som behövs (se 4 kap. 14 § tredje stycket). Sammanträdet är en lämplig handläggningsform för att säkerställa att sakägare har förstått vad ärendet gäller och för att undanröja eventuella missförstånd. Ett sammanträde underlättar också dialog och samförståndslösningar mellan sakägare.

Sammanträdet ska hållas i anslutning till den eller de berörda fastigheterna, om det inte utan olägenhet kan hållas på annat ställe (4 kap. 14 § fjärde stycket). Några närmare regler om handläggningsordningen vid sammanträdet finns inte i lagen.

Ljud- och bildteknik i förrättnings­sammanträden

Förrättningskostnaderna fördelas enligt de regler som gäller för den åtgärd som förrättningen avser. Dessa regler varierar något mellan de olika åtgärderna men gemensamt är att det är sakägarna i förrättningen som har huvudansvaret för kostnaderna. Åtgärder som effektiviserar handläggningen och minskar arbetsbehovet hos lantmäterimyndigheten leder således till lägre kostnader för sakägarna.

Som redogörs för ovan ska lantmäterimyndigheten som regel hålla sammanträde med sakägare vid en lantmäteriförrättning. En förrättning kan angå ett stort antal personer. Sakägare och andra kan vara bosatta på olika orter och befinna sig långt från den eller de berörda fastigheterna, vilket inte sällan är fallet då förrättningen avser fritidsbebyggelse. Detta är omständigheter som lantmäterimyndigheten måste beakta vid utsättningen av ett förrättnings­sammanträde och som kan leda till onödigt tidsutdräkt i handläggningen av ett ärende.

Fastighetsbildningslagens bestämmelser om förrättnings­sammanträde bygger på att den som ska delta i ett sammanträde infinner sig på den plats där sammanträdet hålls (se prop. 1969:128 s. B 230 f.). På motsvarande sätt bygger rättegångsbalkens regler på att den som ska delta i ett sammanträde i allmän domstol infinner sig i rättssalen eller där sammanträdet annars hålls. Sedan många år har det dock i allmän domstol varit möjligt att tillåta parter och andra att delta i sammanträden genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring, exempelvis telefon eller videokonferens (se 5 kap. 10 § rättegångsbalken).

Samma möjlighet har även flera andra domstolar, bl.a. de allmänna förvaltningsdomstolarna (se 14 och 25 §§ förvaltningsprocesslagen [1971:291]) och mark- och miljödomstolarna, som handlägger överklagade ärenden från lantmäterimyndigheterna (se 5 kap. 1 § lagen [2010:921] om mark- och miljödomstolar jämförd med 21 § lagen [1996:242] om domstolsärenden).

I fastighetsbildningslagen saknas dock bestämmelser som möjliggör ett deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring vid förrättnings­sammanträden. Det är däremot möjligt att använda sådan teknik vid andra mer informella kontakter med sakägarna, t.ex. vid rådgörande enligt 4 kap. 25 § fastighetsbildningslagen. Enligt regeringens mening bör det vara möjligt att använda ljud- och bildteknik även vid för-

rättnings-sammanträden. En sådan ordning skapar förutsättningar för en mer flexibel och effektiv handläggning, vilket bidrar till lägre kostnader och minskade olägenheter både för lantmäterimyndigheterna och för sakägare och andra berörda.

Möjligheten att använda ljud- och bildteknik vid förrättnings-sammanträden bör inte vara begränsad till någon viss typ av förrättning. Det finns inte heller skäl att utesluta någon särskild grupp av deltagare. Förrättnings-sammanträdet fyller en viktig funktion för att utreda tvistiga frågor och undanröja eventuella missförstånd. Detta underlättas oftast om sakägarna är fysiskt närvarande vid sammanträdet. Den som ska delta i ett sammanträde bör därför som regel infinna sig på den plats där sammanträdet hålls. Användande av ljud- och bildteknik i form av exempelvis telefon eller videokonferens bör, i likhet med vad som gäller enligt rättegångsbalken, ses som ett komplement till fysisk inställelse.

Bestämmelserna om användande av ljud- och bildteknik i 5 kap. 10 § rättegångsbalken är generellt utformade. De har genom hänvisningar gjorts tillämpliga på olika typer av sammanträden utanför rättegångsbalken. Enligt regeringens mening är bestämmelserna väl ägnade att tillämpas också på förrättnings-sammanträden enligt fastighetsbildningslagen. Regeringen föreslår därför att de genom en hänvisning i fastighetsbildningslagen görs tillämpliga på sådana sammanträden.

Ärenden enligt vissa lagar som har nära anknytning till fastighetsbildningslagen handläggs också av lantmäterimyndigheten vid förrättningar. Detta gäller för ärenden enligt lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering, ledningsrättslagen (1973:1144) och anläggningslagen (1973:1149). Av hänvisningar i dessa lagar följer att fastighetsbildningslagens bestämmelser om bl.a. förrättnings-sammanträde är tillämpliga på förfarandet (se 2 och 19 §§ lagen om äganderättsutredning och legalisering, 16 § ledningsrättslagen och 19 § anläggningslagen). Genom hänvisningarna kommer de föreslagna ändringarna i fastighetsbildningslagen utan ytterligare lagändringar att bli tillämpliga även vid förrättnings-sammanträden i ärenden som handläggs enligt dessa lagar. Detta framstår enligt regeringens mening som en lämplig ordning.

Förutsättningar för att använda ljud- och bildteknik

Av 5 kap. 10 § rättegångsbalken framgår att rätten får besluta att en part eller annan ska delta genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring, om det finns skäl för det. Rätten ska vid denna bedömning särskilt beakta dels de kostnader eller olägenheter som en inställelse inför rätten annars skulle medföra, dels om personen känner påtaglig rädsla för att vara närvarande i rättsalen. Ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring får dock inte användas om det är olämpligt med hänsyn till ändamålet med personens inställelse och övriga omständigheter.

Motsvarande förutsättningar bör gälla för att använda sådan teknik vid förrättnings-sammanträden. Lantmäterimyndigheten bör således vid sin prövning av om ett sådant deltagande ska tillåtas göra en bedömning utifrån förhållandena i det enskilda fallet, t.ex. vilken typ av förrättning det är fråga om. Utgångspunkten vid prövningen bör vara att ändamålet med sammanträdet och personens deltagande måste bli tillgodosett även om en person deltar genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring.

Vid mer komplicerade förrättningar eller förrättningar som berör många sakägare kan därför, som bl.a. *Trafikverket* påpekar, utrymmet för att tillåta deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring vara mer begränsat.

Även befarade tekniska problem bör beaktas. Som bl.a. *Fortifikationsverket* framhåller kan dålig mobiltäckning eller låga överföringshastigheter leda till tidsmässigt utdragna eller avbrutna möten, vilket kan påverka rättssäkerheten och motverka syftet med bestämmelserna.

Följden av att utebli från ett sammanträde

Enligt 5 kap. 10 § fjärde stycket rättegångsbalken ska den som deltar i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring anses ha inställt sig inför rätten. På samma sätt bör den som deltar i ett förrättnings-sammanträde genom sådan teknik anses ha inställt sig inför lantmäterimyndigheten. Ett deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring ska alltså i så stor utsträckning som möjligt likställas med fysisk närvaro på den plats där sammanträdet hålls.

En ansökan om fastighetsbildning ska anses återkallad om sökanden uteblir från det första förrättnings-sammanträde till vilket han eller hon har kallats, såvida sökanden inte har anmält laga förfall eller det är uppenbart att han eller hon vidhåller ansökan (se 4 kap. 32 § tredje stycket fastighetsbildningslagen). Motsvarande bör gälla om den som kallats att delta genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring inte finns tillgänglig för sådant deltagande när sammanträdet ska hållas. Även i övrigt bör konsekvenserna av att utebli från ett sammanträde vara desamma oavsett inställesätt, exempelvis när det gäller fördelningen av förrättningskostnader.

5 Tydligare regler om ljud- och bildteknik i inskrivningsverksamheten

Regeringens förslag: Det ska av lagtexten framgå att sökanden och andra får delta i ett sammanträde inför inskrivningsmyndigheten genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller för sammanträden i domstol enligt rättegångsbalken.

Förslaget i Lantmäteriets promemoria: Överensstämmer med regeringens förslag (se s. 18 f. i Lantmäteriets promemoria).

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: Inskrivningsärenden är ärenden om lagfart, inteckning eller annan inskrivning enligt 20–24 kap. jordabalken och ärenden om anteckning enligt 19 kap. 29 och 30 §§ samma balk. Inskrivningsärenden handläggs av en för landet gemensam inskrivningsmyndighet. Det är den statliga lantmäterimyndigheten, Lantmäteriet, som är inskrivningsmyndighet.

Inskrivningsverksamheten bygger på skriftligt förfarande. I vissa fall kan det dock bli aktuellt med muntliga inslag i ett inskrivningsärende. Enligt 19 kap. 16 § andra stycket jordabalken ska inskrivningsmyndigheten hålla sammanträde, om det behövs. Av 20 kap. 10 § första stycket samma balk framgår att myndigheten under vissa förutsättningar även ska hålla ett lagfartssammanträde. Till sådana sammanträden kan inskrivningsmyndigheten kalla sökanden och andra personer att inställa sig personligen eller genom ombud (se 19 kap. 16 § och 20 kap. 11 § jordabalken). Av bestämmelserna framgår inte uttryckligen om det är möjligt att delta i sådana sammanträden genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Det har emellertid ansetts att 14 § förvaltningslagen (1986:223), som i allmänhet gäller för handläggningen vid inskrivningsmyndigheten, lämnar utrymme för myndigheten att tillåta det (se prop. 2007/08:54 s. 46 f.).

I avsnitt 4 föreslår regeringen att det i fastighetsbildningslagen förs in bestämmelser som gör det möjligt att delta i förrättningssammanträden genom ljud- och bildteknik. Det är lämpligt att i samband med de ändringarna även förtydliga vad som gäller för sammanträden enligt 19 kap. 16 § jordabalken och lagfartssammanträden enligt 20 kap. 10 § samma balk. Regeringen anser således att det av 19 kap. 16 § och 20 kap. 11 § jordabalken uttryckligen bör framgå att det under vissa förutsättningar är möjligt att delta i sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. På samma sätt som föreslås för förrättnings-sammanträden bör bestämmelserna i 5 kap. 10 § rättegångsbalken göras tillämpliga. Med en sådan reglering bibehålls huvudregeln om fysisk inställelse samtidigt som det blir tydligare under vilka förutsättningar inskrivningsmyndigheten kan tillåta deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2015.

Förslaget i Lantmäteriets promemoria: Lantmäteriet anger inte något datum då lagändringarna ska träda i kraft men föreslår att det ska ske så snart som möjligt (se s. 19 i Lantmäteriets promemoria).

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till de återstående leden i lagstiftningsprocessen framstår den 1 juli 2015 som en lämplig tidpunkt för ikraftträdande.

De nya reglerna bör bli tillämpliga direkt vid ikraftträdandet. De bör alltså gälla även i pågående förrättningar vid en lantmäterimyndighet och i pågående ärenden vid inskrivningsmyndigheten. Detta kräver inte någon särskild övergångsbestämmelse.

7 Förslagets konsekvenser

Regeringens bedömning: Möjligheten att använda ljud- och bildteknik i förrättningsammansåtråden vid lantmåterimyndigheterna leder till en effektivare handläggning av årendena. Detsamma gäller för inskrivningsverksamheten. Användningen av ljud- och bildteknik medför åven positiva effekter för de enskilda i form av lågre kostnader och minskade olågenheter.

Förslagen medför inte några kostnadsökningar för Lantmåteriet eller för de kommunala lantmåterimyndigheterna.

Bedömningen i Lantmåteriets promemoria: Överensstämmer med regeringens bedömning (se s. 19 f. i Lantmåteriets promemoria).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har inga synpunkter. *Sveriges Kommuner och Landsting* efterfrågar dock en analys av förslagets konsekvenser för de kommunala lantmåterimyndigheterna.

Skålen för regeringens bedömning: Förslagen innebär att det i fastighetsbildningslagen införs en möjlighet att använda ljud- och bildteknik vid förrättningsammansåtråden. Tekniken skapar förutsåttningar för effektivare handläggning av förrättningsårenden. Det kan förväntas att handläggningstiderna kortas om det blir enklare att sätta ut förrättningsammansåtråden. En mer flexibel och åndamålsenlig handläggning leder till minskade kostnader för såväl lantmåterimyndigheterna som de privatpersoner, företag och myndigheter som år sakågare i de ca 20 000 lantmåteriförråttningar som genomförs varje år. Möjligheten att kunna delta i ett sammåntråde på distans innebär också, som *Statens jordbruksverk* påpekar, minskade olågenheter för sakågare och andra som slipper resor för att instålla sig till ett sammåntråde.

De nya reglerna gäller såväl vid den statliga lantmåterimyndigheten, Lantmåteriet, som vid de kommunala lantmåterimyndigheterna. De kommunala lantmåterimyndigheterna handlägger omkring en fjårdedel av det totala antalet förråttningar som genomförs varje år, medan resterande del handläggs av Lantmåteriet.

En förutsåttning för användande av ljud- och bildteknik vid förråttningsammansåtråden år att den aktuella lantmåterimyndigheten förfogar över teknisk utrustning som håller en godtagbar standard. Det år handläggande lantmåterimyndighet som avgör om ett deltagande på distans ska tillåtas. I de fall en lantmåterimyndighet saknar nödvändig teknisk utrustning blir ett sådant deltagande således inte aktuellt. Lantmåteriet anför i sin promemoria att de förfogar över ett stort antal videokonferensanläggningar (se s. 19 f.). Av de för närvarande 55 anläggningarna för högupplösta videokonferenser finns fem stycken vid Lantmåteriets huvudkontor i Gåvle, medan övriga år utspridda i landet. Den tekniska utvecklingen kan dock förväntas fortsåtta och sannolikt kommer datatrafik- och internetbaserade mötesformer bli allt vanligare framöver. Det kan antas att den utrustning som behövs för detta i stor utstråkning redan finns att tillgå vid lantmåterimyndigheterna.

Förråttningsverksamheten år i huvudsak avgiftsfinansierad och lantmåterimyndigheternas kostnader för ett eventuellt införskaffande av

teknisk utrustning kan finansieras genom avgifterna. Införandet av möjligheten att använda ljud- och bildteknik vid förrättnings-sammanträden är därför inte förenat med några kostnader för staten eller kommunerna. Inte heller förslagna ändringar i jordabalken innebär några kostnader för det allmänna.

Förslagen kan inte antas få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i jordabalken

19 kap. Handläggning av inskrivningsärenden m.m.

Uppskov

14 § Om det är nödvändigt för utredningen, får inskrivningsmyndigheten besluta om uppskov i ett ärende till en viss senare inskrivningsdag. Detsamma gäller om en ansökan inte innehåller de uppgifter som anges i 11 § och ansökan på grund av detta inte kan tas upp till prövning utan väsentlig olägenhet.

Om uppskov beslutas enligt första stycket, får sökanden föreläggas att ge in den utredning eller de uppgifter som behövs. I fall som avses i 16 § får sökanden även *kallas* till ett sammanträde. *I fråga om ett sådant sammanträde gäller 16 § andra stycket.*

Paragrafen innehåller regler om uppskov med hänsyn till utredningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av *andra stycket* framgår bl.a. att inskrivningsmyndigheten i fall som avses i 16 § får hålla sammanträde. Paragrafens bestämmelser om kallelse till och utevaro från ett sammanträde utgår. I stället görs en hänvisning till 16 § andra stycket som innehåller bestämmelser av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd. Liksom hittills får alltså sökanden föreläggas att infinna sig personligen eller genom ombud och följderna av att sökanden uteblir är också desamma. Sökanden får delta genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under de förutsättningar som anges i 16 § (se vidare kommentaren till den paragrafen).

Kommunicering m.m.

16 § Om det på grund av någon särskild omständighet finns anledning att anta att det förvärv som sökanden åberopar är ogiltigt eller inte kan göras gällande eller att den sökta åtgärden på annat sätt skulle kränka någon annans rätt, ska inskrivningsmyndigheten ge den vars rätt berörs tillfälle att yttra sig skriftligen. I samband med detta får även sökanden eller någon annan ges tillfälle att yttra sig skriftligen.

Om det behövs, ska inskrivningsmyndigheten hålla ett sammanträde. Inskrivningsmyndigheten får förelägga sökanden eller någon annan som ska yttra sig att inställa sig personligen eller genom ombud. Föreläggandet får förenas med vite. Om sökanden inte följer föreläggandet,

får ansökan avvisas. Om någon annan än sökanden inte följer föreläggandet, får ärendet ändå avgöras. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om följden av att föreläggandet inte följs. *Sökanden och andra som ska delta i sammanträdet får göra det genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken.* Protokoll ska föras över det som kommer fram vid sammanträdet.

Om inskrivningsmyndigheten *anser* att det råder tvist om sökandens rätt, får myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid väcka talan vid domstol. Om sökanden inte *följer* föreläggandet, får inskrivningsmyndigheten avvisa ansökan. En upplysning om detta ska tas in i föreläggandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kommunicering och sammanträden i inskrivningsärenden. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I *andra stycket* anges att inskrivningsmyndigheten ska hålla ett sammanträde, om det behövs. Med den nya meningen i stycket tydliggörs att inskrivningsmyndigheten får tillåta personer att delta i sammanträdet genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring (jfr prop. 2007/08:54 s. 46 f.). Möjligheten till sådant deltagande gäller, liksom hittills, för alla typer av deltagare. Inte bara sökanden utan även andra, t.ex. ombud, kan således delta i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Terminologin är avsedd att vara teknikneutral och täcka även andra sätt att överföra ljud och bild än de som för närvarande finns.

Förutsättningarna för att tillåta deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring är desamma som enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken. För den närmare tillämpningen av den paragrafen hänvisas till prop. 2004/05:131 s. 82 f. och 223 f.

De skillnader som finns mellan processen i allmän domstol och inskrivningsmyndighetens ärendehantering kan påverka bedömningen av i vilken utsträckning tekniken kan användas. Om ett sammanträde hålls enbart av den anledningen att sökanden har begärt det, bör utrymmet för att vägra sökanden att delta t.ex. per telefon eller genom videokonferens vara mer begränsat än vad som annars är fallet. En part som företräder det allmänna bör i normala fall kunna delta vid sammanträdet genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring.

På motsvarande sätt som gäller enligt rättegångsbalken ska den som deltar i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring anses ha inställt sig inför inskrivningsmyndigheten. Reglerna om påföljd vid utevaro blir därmed tillämpliga även beträffande sökande och andra som inskrivningsmyndigheten har beslutat ska få delta vid ett sammanträde genom sådan teknik.

20 kap. Lagfart

11 § Till ett lagfartssammanträde ska inskrivningsmyndigheten kalla sökanden och *andra* som ärendet kan *antas gälla*. Inskrivningsmyndigheten får vid vite förelägga sökanden eller *andra* att infinna sig personligen eller genom ombud. *Sökanden och andra som ska delta i sammanträdet får göra det genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 §*

rättegångsbalken. Sammanträdet får hållas även om sökanden eller någon annan som kallats uteblir.

Sammanträdet ska kungöras i ortstidning och i Post- och Inrikes Tidningar. Kungörelsen ska innehålla uppgift om sökandens namn och adress samt fastighetens beteckning. Kungörelsen ska även innehålla en upplysning om att sammanträdet syftar till att utreda äganderätten till fastigheten och att lagfart på denna kan komma att meddelas med stöd av det som kommer fram vid sammanträdet.

Sammanträdet ska sättas ut så att det går minst tre månader mellan kungörandet och dagen för sammanträdet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bl.a. kallelser till lagfarts-sammanträden och kungörande av sådana sammanträden. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I första stycket finns bestämmelser om kallelser till lagfarts-sammanträden. Med den nya tredje meningen i stycket tydliggörs att inskrivningsmyndigheten får tillåta personer att delta i ett lagfarts-sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. För ytterligare kommentarer hänvisas till kommentaren till 19 kap. 16 § där motsvarande ändring görs.

I andra stycket första meningen anges att sammanträdet ska kungöras i bl.a. Post- och Inrikes Tidningar. Det hittillsvarande kravet att kungörelse ska ske i första numret för ett kvartal tas bort, eftersom Post- och Inrikes Tidningar numera offentliggörs löpande på Bolagsverkets webbplats.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2015. Övervägandena finns i avsnitt 6.

De nya bestämmelserna blir tillämplig även i ärenden som har inlett före ikraftträdandet.

8.2 Förslaget till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)

4 kap. Fastighetsbildningsförrättning

Förrättningens inledande och grunderna för handläggningen

14 § Vid en förrättning ska lantmäterimyndigheten hålla sammanträde med sakägarna.

Något sammanträde behövs inte om det inte finns några motstridande intressen mellan sakägarna i ärendet och det inte heller finns några hinder mot den sökta fastighetsbildningen. Om ansökan ska avvisas eller det är uppenbart att fastighetsbildningen inte kan tillåtas, *behövs det inte heller något sammanträde*.

Vid ett sammanträde ska lantmäterimyndigheten redogöra för *ansökan* och klargöra innebörden av vidtagna och planerade åtgärder. Sakägare och *andra* som enligt särskild föreskrift ska underrättas om sammanträdet ska få tillfälle att yttra sig och *lägga fram* utredning i frågor som behandlas vid sammanträdet.

Sammanträdet ska hållas i anslutning till den eller de berörda fastigheterna, om det inte utan olägenhet kan hållas på något annat ställe. Sakägare och andra som ska delta i sammanträdet får göra det genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sammanträde vid lantmäteriförrättningar. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I den nya meningen i *fjärde stycket* regleras möjligheten att använda ljud- och bildteknik vid förrättningssammanträden. Möjligheten att delta i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring är inte begränsad till någon särskild typ av förrättningssammanträden och gäller alla deltagare. Inte bara sakägare utan även andra, t.ex. ombud, sakkunniga eller representanter för en annan myndighet, kan således delta i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Terminologin är avsedd att vara teknikneutral och täcka även andra sätt att överföra ljud och bild än de som för närvarande finns.

Genom hänvisningen till 5 kap. 10 § rättegångsbalken blir de förutsättningar för att tillåta deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring som anges där tillämpliga även vid förrättningssammanträden. Det innebär att huvudregeln liksom hittills är att sakägare och andra som ska delta i ett förrättningssammanträde ska vara fysiskt närvarande på den plats där sammanträdet hålls. Om det finns skäl, får dock lantmäterimyndigheten besluta om deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Lantmäterimyndigheten måste vid sin prövning av om ett sådant deltagande ska tillåtas göra en bedömning utifrån förhållandena i det enskilda fallet, t.ex. vilken typ av förrättning det är fråga om. Utgångspunkten vid prövningen är att ändamålet med sammanträdet och personens deltagande måste bli tillgodosett även om en person deltar genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Vid mer komplicerade förrättningar eller förrättningar som berör ett stort antal sakägare kan därför utrymmet för sådant deltagande vara mer begränsat.

Även tekniska problem som dålig mobiltäckning eller låga överföringshastigheter är omständigheter som kan innebära att ett deltagande genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring inte bör tillåtas. För den närmare tillämpningen av 5 kap. 10 § rättegångsbalken hänvisas till prop. 2004/05:131 s. 82 f. och 223 f.

De skillnader som finns mellan processen i allmän domstol och handläggningen av förrättningsärenden vid lantmäterimyndigheterna kan påverka bedömningen av i vilken utsträckning tekniken kan användas vid förrättningssammanträden. Om ett sådant sammanträde hålls enbart av den anledningen att sakägarna har begärt det, bör utrymmet för att vägra sakägarna att delta exempelvis per telefon eller genom videokonferens vara mer begränsat än vad som annars är fallet. En part som företräder det allmänna bör i normala fall kunna delta vid sammanträdet genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring.

På motsvarande sätt som gäller enligt rättegångsbalken ska den som deltar i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring anses ha inställt sig inför lantmäterimyndigheten. Det som föreskrivs i fastighetsbildningslagen om påföljd vid utevaro blir därmed

tillämpligt också för den som lantmäterimyndigheten har beslutat ska få delta genom sådan teknik. Även i övrigt ska konsekvenserna av att utebli från ett sammanträde vara desamma oavsett inställesätt, exempelvis när det gäller fördelningen av förrättningskostnader.

De nya bestämmelserna tillämpas även vid förrättningar som rör fastighetsbestämning och särskild gränsutmärkning, se 14 kap. 2 och 16 §§. Genom befintliga hänvisningar i 2 och 19 §§ lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering, 16 § ledningsrättslagen (1973:1144) och 19 § anläggningslagen (1973:1149) är bestämmelserna också tillämpliga vid förrättningar enligt dessa lagar.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2015. Övervägandena finns i avsnitt 6.

De nya bestämmelserna blir tillämplig även i förrättningar som har inletts före ikraftträdandet.

Sammanfattning av Lantmäteriets promemoria om modernare sammanträdesformer vid lantmåteriförrättningar m.m. (Dnr 401- 2014/2910)

Bilaga 1

Promemorian innehåller förslag till ändringar i jordabalken och fastighetsbildningslagen (1970:988) när det gäller möjligheten att använda modern kommunikationsteknik vid sammanträden.

Det föreslås att det i fastighetsbildningslagen införs en möjlighet för sakägare och andra att delta i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring, exempelvis telefon eller videokonferens, under samma förutsättningar som gäller för sådant deltagande enligt rättegångsbalken. Syftet med ändringarna är att göra handläggningen mer effektiv.

Motsvarande ändringar föreslås i jordabalken och innebär förtydligande av möjligheten att vid vissa sammanträden använda ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring.

Lagändringarna föreslås träda i kraft snarast möjligt.

Lagförslag i Lantmäteriets promemoria (Dnr 401-2014/2910)

Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)¹

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 14 § fastighetsbildningslagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

14§²

Vid förrättning *skall* lantmäterimyndigheten hålla sammanträde med sakägarna.

Sammanträde behövs inte, om det inte förekommer några motstridande intressen mellan sakägarna i ärendet och det inte heller finns några hinder mot den sökta fastighetsbildningen. Om ansökan *skall* avvisas eller det är uppenbart att fastighetsbildningen inte kan tillåtas, är sammanträde inte heller behövligt.

Vid sammanträde *skall* lantmäterimyndigheten redogöra för ansökningen samt klargöra innebörden av vidtagna och planerade åtgärder. Sakägare och annan, som enligt särskild föreskrift *skall* underrättas om sammanträdet, *skall* få tillfälle att yttra sig och *förebringa* utredning i frågor som behandlas vid sammanträdet.

Sammanträde *skall* hållas i anslutning till den eller de berörda fastigheterna, om det inte utan olägenhet kan hållas på annat ställe.

Vid förrättning *ska* lantmäterimyndigheten hålla sammanträde med sakägarna.

Sammanträde behövs inte, om det inte förekommer några motstridande intressen mellan sakägarna i ärendet och det inte heller finns några hinder mot den sökta fastighetsbildningen. Om ansökan *ska* avvisas eller det är uppenbart att fastighetsbildningen inte kan tillåtas, är sammanträde inte heller behövligt.

Vid sammanträde *ska* lantmäterimyndigheten redogöra för ansökningen samt klargöra innebörden av vidtagna och planerade åtgärder. Sakägare och annan, som enligt särskild föreskrift *ska* underrättas om sammanträdet, *ska* få tillfälle att yttra sig och *lägga fram* utredning i frågor som behandlas vid sammanträdet.

Sammanträde *ska* hållas i anslutning till den eller de berörda fastigheterna, om det inte utan olägenhet kan hållas på annat ställe. *Sakägare och andra som ska delta i sammanträdet ska infinna sig där sammanträdet hålls. Den som ska infinna sig får delta i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöver-*

¹ Lagen omtryckt 1992:1212.

² Senaste lydelse 2003:628.

*föring under samma förut- Bilaga 2
sättningar som gäller enligt 5 kap.
10 § rättegångsbalken.*

Denna lag träder i kraft den [datum].

Förslag till lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 14 och 16 §§ och 20 kap. 11 § jordabalken¹ ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***19 kap.**14 §²

Om det är nödvändigt för utredningen, får inskrivningsmyndigheten besluta om uppskov i ett ärende till en viss senare inskrivningsdag. Detsamma gäller om en ansökan inte innehåller de uppgifter som anges i 11 § och ansökan på grund av detta inte kan tas upp till prövning utan väsentlig olägenhet.

Om uppskov beslutas enligt första stycket, får sökanden föreläggas att ge in den utredning eller de uppgifter som behövs. I fall som avses i 16 § får sökanden även *föreläggas att infinna sig personligen eller genom ombud till ett sammanträde. I föreläggandet får inskrivningsmyndigheten föreskriva vite. Följer sökanden inte föreläggandet, får ansökan avvisas. En upplysning om detta skall tas in i föreläggandet*

Om det är nödvändigt för utredningen, får inskrivningsmyndigheten besluta om uppskov i ett ärende till en viss senare inskrivningsdag. Detsamma gäller om en ansökan inte innehåller de uppgifter som anges i 11 § och ansökan på grund av detta inte kan tas upp till prövning utan väsentlig olägenhet.

Om uppskov beslutas enligt första stycket, får sökanden föreläggas att ge in den utredning eller de uppgifter som behövs. I fall som avses i 16 § får sökanden även *kallas till ett sammanträde. I fråga om ett sådant sammanträde ska 16 § andra stycket tillämpas.*

16 §³

Om det på grund av någon särskild omständighet finns anledning att anta att det förvärv som sökanden åberopar är ogiltigt eller inte kan göras gällande eller att den sökta åtgärden på annat sätt skulle kränka någon annans rätt, ska inskrivningsmyndigheten ge den vars rätt berörs tillfälle att yttra sig skriftligen. I samband med detta får även sökanden eller någon annan ges tillfälle att yttra sig

Om det på grund av någon särskild omständighet finns anledning att anta att det förvärv som sökanden åberopar är ogiltigt eller inte kan göras gällande eller att den sökta åtgärden på annat sätt skulle kränka någon annans rätt, ska inskrivningsmyndigheten ge den vars rätt berörs tillfälle att yttra sig skriftligen. I samband med detta får även sökanden eller någon annan ges tillfälle att yttra sig

¹ Balken omtryckt 1971:1209.

² Senaste lydelse 2000:226

³ Senaste lydelse 2008:153.

skriftligen.

Om det behövs, ska inskrivningsmyndigheten hålla ett sammanträde. Inskrivningsmyndigheten får förelägga sökanden eller någon annan som ska yttra sig att inställa sig personligen eller genom ombud. Föreläggandet får förenas med vite. Om sökanden inte följer föreläggandet, får ansökan avvisas. Om någon annan än sökanden inte följer föreläggandet, får ärendet ändå avgöras. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om följden av att föreläggandet inte följs. Protokoll ska föras över vad som kommer fram vid sammanträdet.

Om inskrivningsmyndigheten finner att det råder tvist om sökandens rätt, får myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid väcka talan vid domstol. Följer sökanden inte föreläggandet, får inskrivningsmyndigheten avvisa ansökan. En upplysning om detta ska tas in i föreläggandet.

skriftligen.

Om det behövs, ska inskrivningsmyndigheten hålla ett sammanträde. Inskrivningsmyndigheten får förelägga sökanden eller någon annan som ska yttra sig att inställa sig personligen eller genom ombud. Föreläggandet får förenas med vite. Om sökanden inte följer föreläggandet, får ansökan avvisas. Om någon annan än sökanden inte följer föreläggandet, får ärendet ändå avgöras. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om följden av att föreläggandet inte följs. *Sökanden och annan som ska yttra sig får delta i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken.* Protokoll ska föras över vad som kommer fram vid sammanträdet.

Om inskrivningsmyndigheten finner att det råder tvist om sökandens rätt, får myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid väcka talan vid domstol. Följer sökanden inte föreläggandet, får inskrivningsmyndigheten avvisa ansökan. En upplysning om detta ska tas in i föreläggandet.

20 kap.

11 §¹

Till lagfartssammanträde *skall* inskrivningsmyndigheten kalla sökanden och annan som ärendet kan *antagas* angå. Inskrivningsmyndigheten kan vid vite förelägga sökanden eller annan att infinna sig personligen eller genom ombud. Sammanträde får hållas även om sökanden eller annan som kallats uteblir.

Till lagfartssammanträde *ska* inskrivningsmyndigheten kalla sökanden och annan som ärendet kan *antas* angå. Inskrivningsmyndigheten kan vid vite förelägga sökanden eller annan att infinna sig personligen eller genom ombud. *Sökanden och annan får delta i ett sammanträde genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken.*

¹ Senaste lydelse 1977:662.

Sammanträdet *kungöres* i ortstidning och i *första numret för ett kvartal av Post- och Inrikes Tidningar*. Kungörelsen *skall* innehålla uppgift om sökandens namn och adress samt fastighetens beteckning *ävensom* erinran om att sammanträdet syftar till att *vinna utredning angående* äganderätten till fastigheten och att lagfart på denna kan komma att meddelas med stöd av vad som framkommer vid sammanträdet.

Sammanträdet *skall utsättas* till sådan tid att minst tre månader *kommer att förflyta* mellan kungörandet och dagen för sammanträdet.

Sammanträde får hållas även om sökanden eller annan som kallats uteblir.

Sammanträdet *ska kungöras* i ortstidning och i Post- och Inrikes Tidningar. Kungörelsen *ska* innehålla uppgift om sökandens namn och adress samt fastighetens beteckning. *Kungörelsen ska även innehålla en* erinran om att sammanträdet syftar till att *utreda* äganderätten till fastigheten och att lagfart på denna kan komma att meddelas med stöd av vad som framkommer vid sammanträdet.

Sammanträdet *ska sättas ut* till sådan tid att minst tre månader *förflyter* mellan kungörandet och dagen för sammanträdet.

Denna lag träder i kraft den [datum].

Förteckning över remissinstanserna (Lantmäteriets promemoria Dnr 401-2014/2910)

Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över förslagen i Lantmäteriets promemoria inkommit från Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen), Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Domstolsverket, Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Kungliga Tekniska Högskolan (avdelningen för fastighetsvetenskap), Institutet för Fastighetsrättslig Forskning vid Uppsala universitet, Boverket, Statens jordbruksverk, Trafikverket, Sjöfartsverket, Affärsverket svenska kraftnät, Tillväxtverket, Lantmäterimyndigheten i Göteborgs kommun, Svenska kyrkan, Fastighetsägarna Sverige, Lantbrukarnas Riksförbund, Riksförbundet Enskilda Vägar, Svensk Energi, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Landsting samt Villaägarnas Riksförbund.

Länsstyrelsen i Kalmar län, Regelrådet, Lantmäterimyndigheten i Malmö kommun, Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun, Lantmäterimyndigheten i Umeå kommun, Företagarna, IT&Telekomföretagen, Samhällsbyggarna, Sveriges Byggindustrier, Sveriges Jordägareförbund och Tekniska rådets förening har beretts tillfälle att yttra sig men har avstått från att lämna några synpunkter.